

Meer uitdaging in het vwo

Het vwo in vijf jaar, eindexamen doen in vier profielen, een dag per week meelopen op de universiteit. Het kan allemaal via **versneld/verrijkt vwo**. 'Je krijgt hier zulke gemotiveerde leerlingen van.'

Getalenteerde vwo-leerlingen meer uitdagen. Dat is de gedachte achter de regeling versneld/verrijkt vwo, die sinds 2016 van kracht is (zie kader). Daarmee kan de leerling die zich in de klas verveelt sneller vooruit en mag een computergekke leerling al in de brugklas aan de slag met de informatica uit het vijfde jaar. Het past allemaal in de trend om meer maatwerk te bieden, vertelt Liesbeth Pennewaard van SLO, nationaal expertisecentrum leerplanontwikkeling. Samen met de VO-raad verzorgt SLO de ondersteuning voor de betrokken scholen. Pennewaard: 'Scholen die aan dit traject meedoen, hebben behoefte aan leerplankundig

'Tweedeklasser met webwinkel volgt al bovenbouwmodule'

advies. Waar vind je in het curriculum de ruimte om sneller door de stof te gaan? Of om verrijking te bieden? Wij organiseren een paar keer per jaar masterclasses, bijvoorbeeld over het werken met leerdoelen of formatief evalueren. Zo krijgen docenten en teamleiders de tools in handen waarmee ze de ruimte in het curriculum kunnen vinden en inrichten.' Deze bijeenkomsten bieden ook de mogelijkheid om ervaringen uit te wisselen. Laat je leerlingen die een versneld of verrijkt traject volgen wel alle toetsen maken? Houd je ze in de klas, of stippel je een individuele route uit? 'Alle deelnemende scholen krijgen met dat soort vragen te maken.'

Initiatief bij leerling

Een veelbesproken punt is hoe je de leerlingen voor versnelde en verrijkte programma's selecteert. Pennewaard: 'Het is belangrijk dat scholen goed nadenken voor wie ze dit doen. Het kan verleidelijk zijn om te denken: "Hee, dat is een mooi aanbod, dat gaan we hier op school ook doen." Maar ga goed bij jezelf te rade welke leerling hierbij gebaat is.' Hoe gaat dat op het Tabor College in Hoorn, een van de scholen die deelnemen aan de pilot versneld/verrijkt vwo? Daar krijgen alle vwo-leerlingen in april een brief waarin ze ingelicht worden over de mogelijkheden om een versneld of verrijkt traject te volgen. Degenen met een hoogbegaafdheidsverklaring en/of een gemiddelde van 7,5 worden uitgenodigd een sollicitatiebrief te schrijven. Maar ook leerlingen die dat gemiddelde niet halen, kunnen in aanmerking komen, als ze maar een goed plan hebben. Het is een bewuste keuze om het initiatief voor een groot deel bij de leerlingen te laten, vertelt Gretha de Vries, die de versnelde en verrijkte trajecten op het Tabor College coördineert. 'We geven ze natuurlijk voorbeelden van hoe zo'n speciaal programma eruit kan zien, maar de motivatie moet echt uit zichzelf komen.' En als dat zo is, blijkt er veel te kunnen. Zo kon een tweedeklasser die in zijn vrije tijd een webwinkel runde, al management- en organisatiemodules uit de bovenbouw volgen. Er was ook een leerlinge die haar onderwijs op een drie maanden durende zeiltocht volgde. Een andere leer-

Schuiven met lesstof

Dankzij de beleidsregel versneld/verrijkt vwo kunnen scholen eenvoudiger een versnelde vijfjarige of verrijkte zesjarige vwo-opleiding aanbieden. De deelnemende scholen krijgen met medeweten van de onderwijsinspectie ruimte om ingrijpend te schuiven met de lesstof uit de bovenbouw naar de onderbouw. Voorwaarde voor deelname is dat het versnelde en/of verrijkte programma toegankelijk is voor alle leerlingen die voldoen aan door de school zelf bepaalde criteria, zoals een bepaald cijfergemiddelde. Via de voorwaarden op de website en een stroomschema kunnen scholen snel zien of ze in aanmerking komen (zo mag de school niet zijn aangemerkt als zwak en mag per provincie maximaal 25% van de scholen meedoen).

Ook meedoen? Aanmelden kan nog tot 1 november. Meer informatie: dus-i.nl/subsidies/versneld-verrijkt-vwo.

'Leerling moet wel keuzes maken in het lesrooster'

linge is net terug van een stage in een ziekenhuis in Chicago. 'We hebben nog nooit gezegd dat iets niet kan,' zegt De Vries, die er duidelijk plezier in heeft om ook onalledaagse, veeleisende trajecten mogelijk te maken.

Meer dan goede cijfers

Op het Tabor College doen goede cijfers ertoe bij de toegang tot een versneld of verrijkt programma, maar ze zijn niet doorslaggevend. Volgens De Vries is het minstens zo belangrijk dat de leerling het fijn vindt om zelfstandig te werken en zich flexibel opstelt. 'Als je in vier profielen eindexamen doet, is het roostertechnisch niet mogelijk om bij elke les aanwezig te zijn. Volg je op dat ene overlappende uur wiskunde of toch geschiedenis? Een leerling moet dat soort keuzes wel kunnen maken. En er niet zenuwachtig van worden dat hij weleens een les of toets mist.'

Soms slaat een speciaal traject niet aan. 'Voor een meisje hadden we een route samengesteld waarmee ze versneld taalonderwijs kon volgen. Maar het was te individueel voor haar, ze miste haar klas. Na een tijdje is ze toch weer overgestapt naar het reguliere programma.' Om die reden moeten scholen die vwo in vijf jaar willen aanbieden, ook de variant in zes jaar blijven geven. Pennewaard: 'Zo is er altijd een terugvaloptie.' Het merendeel van de leerlingen die op het Tabor College in een versneld of verrijkt tra-

ject zit, voelt zich als een vis in het water. De Vries: 'Getalsmatig gaat het maar om een klein groepje – vijftig leerlingen op een totaal van 1.400. Maar dat groepje haalt er wel veel voldoening uit.' Dat geldt bijvoorbeeld voor de tweeling Dries en Noor van vijftien jaar oud, die hun vwo in vijf jaar afmaken. Ze doen dit jaar eindexamen en willen daarna geneeskunde gaan studeren. Verveling was voor hen niet de aanleiding voor het versnelde programma, en dat kan ook haast niet met alles wat ze buiten school nog doen. Beiden judoën op hoog niveau, waarvoor ze vier keer per week trainen, en zitten ook nog in een band. Een jaar overslaan was geen langgekoesterde wens van ze. 'Maar toen we doorkregen dat die mogelijkheid er was, wilden we er graag gebruik van maken. Als je een kans krijgt, moet je die pakken.'

Steeds meer scholen

Hoeveel scholen gaan ook dit soort kansen bieden? Zo'n dertig scholen maken nu gebruik van de mogelijkheden die de regeling versneld/verrijkt vwo biedt. Pennewaard verwacht dat dit aantal omhoog gaat. 'Steeds meer scholen willen extra aanbod voor hun getalenteerde leerlingen ontwikkelen.' Dit jaar kunnen scholen zich in oktober aanmelden voor een versneld en/of verrijkt vwo-programma. De Vries zou het ze zeker aanraden. 'Je krijgt hier heel gemotiveerde leerlingen van. Dat is prachtig om te zien.' ■